

גמ' (ב) גי' המוס' במגילה
ג. ד"ה ונפקא אביי קא
אוויל בתר רב יוסף
(ג) מוספתא דלילי' כ"ב
פ"ד (א) וימות קא.
(ד) [קמן קג].

הנהרות הב"ח

(ב) גמ' רבי ירמיהו כו'
אפסקיה ליה לרועה:

(ג) רש"י ד"ה עמ'ט
לא ל"ל קודם ד"ה עטור
דמו לא:

רבינו הנגאל

פי' שכתב וקאהו בלי ערבי
שרי לוקטו בהנהו חוטי
עשה דמישרא הוא דשריא ליה
ולא ישה לוח מעוז. רצונות
מעל וסגול אית בהוא ג' בבי
קטיור דקטרי אושכפי להווי
רצועה כמעל עצמו המחירה
חייב תטאה. והוי רצונות
ומנשכות מגופו של מעל
שקשרין אוחו על הרגל ועל
השוק (אחר שני עלין המעל)
אחר שנוגלין תוך מורה
לכתחלה לקשרין ולהחירין והוי
דבני מחווא ותן נמי קשר
חיצוני של רצועות שהוא
למעלה מן השוק ומן הרגל.
המקרא קשרין לשון כך
אמצע קשר של קיימא
שכשעולה הווא מעל מכוס
רגלי בוחון הרצועות ואינו
מתירן כל עיקר הווא נמי
המתירן חייב עליו תטאה אבל
זה הקשר החיצוני שלא קשרו
האוגן אלא כל אדם קיטרו
מחירי דתתא איהו מורוח או צר
או כגון מטיין ורגן שכל אחד
מעודו על הצפן דר ורחל
למיסה ולמשלף בנרחות
כגון על המתירן טפוח. שחיר
משעשע הדיות הווא אבל אסור
להחירן לכתחלה הווא אף
מוקוס ליה על הצפן קיטרו
כגון קשר של קיימא לפי שאין
רעו להחירן ולשנתו. ומטיין
דבני מחווא ועבדין להחירין
ולקשרין ככל זמן דכד בעי
התקנת שרי ליה וקמיש ליה
וכד בעי לטויי בנרחות אף
לחוקן דרגנן מרפי ליה כי אה
גונא מותר להחירן לכתחלה.
וסגול כי הלין אפניו אית ביה.
סגול דטייני כגון קצת איה
דקרו ליה השתא תאסומא

דכדי ליה לפי מידת אסתורא
דכרעיה וקטר ליה קיטרא
מעליא. אם החירו חייב תטאה.
ודחומרמה פי' מנכפין כוליה
רצועות ומעילין בחומרמה
דכד בעי מעיקר הודר קיטר
מאבאר דחומרמה וכד בעי
מרווח כגון האי פטור אבל
אסור. וסגול המוכן לשנים
דחומרמה דכד בעי האי
למטיימה מרווח ליה וכד בעי
אחרניא למטיימה קמיש ליה
ודאי הני לא קטרי קשר של
קיימא מעיקרא וניה ליה
להחירן וניה ליה נמי לאירך
להחירן הלכך לכתחלה [שר].
אה דר' ירמיהו דאפסקי ליה
רצועה שטריליה ואל' ר' אבהו
שקול נמי לוח דחוי לטאכל
בהמה וכרוך עליה ואחיה.
קיי"ל דהאי גמי לת דא"ל כי
היכי דתאכנס להגל בשבת
דהאי כיון דאחוי לטאכל
בהמה הוה ליה דבר הניטל
בשבת. כמו כשר או חינוך
שרי לאותויה פחות מדי אבות
כר' יצחק דאמר מוליכו פחות
פחות מדי אבות. ולא תיטא
כ"ס בלבד שרי לא דאדם
בהוה על ממונו. ואי לא שריח
ליה אורי לאווייה א' אבות
בר"ה אלא כל דבר שערין לו
מתנן המוציא תפילין מניטון
ו' זוג. ובשעת הסכתה מכסין
הזולין לו ב"א בסבת נזים
אלב בסבת לטסין מוליכן

קיטרא דקטרי בזממא. רצועה ארוכה שמכניסין בטבעת אסור לכתחילה לקשרה שם מפני שפעמים שמניה שם שצנע או שצועיים וקשר ומתיר ראש האחד שנמון צימד או צעמוד שאסור צו האנקה והגמל: תרתי דשי. שמי פתחים היינו אותן לשונות והויין זו למעלה וזו למטה זו לימין וזו לשמאל ואם אינה ממרת אלף האחד יכולה לפשטת ולנוצה בדוקק: מחר דתימא היא מנייהו בטויל מבטיל לה. ומיהו קשר של קיימא וכיון דלא ידעי הי מינייהו מרווייהו לימסקרו קא משמע לן: פשיטא. דהא כל יומי שריא לה: דרויחא. לא דתקמו כלאשה אלף קושרתו צריות שכולה לחוללה מלאשה כשהיא קשורה: מחר דתימא מישלף שלפא לה. מלאשה הכי והוה לה קשר של קיימא: חיישה על שערדי. מנא תוליא בדוקק ומינתק עברה ודפקיה נמי איכא לשווי כה"ג מהו דתימא מתחא ליה דרך רגלה ויואלה קמ"ל דלא עזבה הכי משום לניעותא: בדאושכפי. בקשר שהאשכף עושה כסחומצ הרצועה נכנסת קשר קשר ממונו שלא מוכן לנאת והוא קיים ועולם: בדרבנן. כשקשרים סביב רגליס אין קושרין צדוקק שפעמים שחוללה כשהוא קשור ונעלו כשהוא קשור ומיהו קשר של קיימא לא הי שצנעת הטיט ממידין אוחו וקושרין אוחו בדוקק שלא ידבק בטט וישמע מרגלו: בדבני מחווא. שהס רחבי צצ ומקפידים על לבושיהו ונעליהו להיות מטוניהו וקושרין אוחו בדוקק ורין להמירו ערבי: בדטייני דקטרי אושכפי. כשנלדים של ישמעאליס סותרים שהאשכפים קושרים צנה הרצועות בקשר קול: בדחומרמה דקטרי אינהו. אלו סגוליס של אסר אנשים שאין רצועות קצעות בהן ע"י אומן אלף הס עצמן קושרין אותם צומחרמה בעלמא וקושרין וממידין ופעמים שמקיים שבת או חדש: דנפיק בי תרי. ורין כל אחד ואחד לקשר לפי רגלו הלכך ככל יום קושרו וממירו: בה"ג. שאני ממירו עכשיו ונעול צני ושבת היטה: השתא פטור אבל אסור הוה קשיא ליה. אמלא אסור: מ"ט. קשיא לן: א"ל משום דבהויל נמי. אני נמי ככל יום קושרין והויין בה [ר' יוחנן] אלימא אלימא דרבנן מדלענין טומאה הוי לענין שבת נמי מנא הוי אבל לא לחליצה דלאו מנא הוה ויהתני יחליצה של שמאל בימין חליצתה כשרה ואלא אלימא דרבי יהודה ו' מדלענין טומאה לאו מנא הויא לענין שבת נמי לאו מנא הויא אבל לא לחליצה דכונא הוה אימור דאמרי' חליצה של שמאל בימין חליצת' כשרה היכא דלמילתיה' מנא הויא הכא למילתיה לאו מנא הוה דהא אמר ר' יהודה נפסקה החיצונה טהור אלמא לאו מנא הוה לעולם אלימא וכן לחליצה והא קמשמע לן דכי אמרינן חליצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה היכא דלמילתיה

ואלו קשרים פרק חמישה עשר

שבת

ק"ב.

קיטרא דקטרי בזממא וקיטרא דקטרי באיסטרידא חיובא הוה דליכא הא אוסורא איכא ויש שמותרין לכתחילה ומאי ניהו קושרת מפתחי חלוקה: מפתח חלוקה: פשיטא לא צריכא דאית ליה תרי דשי מהו דתימא חדא מנייהו בטולי מבטיל קא משמע לן: וחוי סבבה: פשיטא לא צריכא דרויחא לה מהו דתימא מישלף שלפא לה קא משמע לן דאשה חסה על שערדי ומישרא שריא לה: ורצועות מעל וסגול: איתמר התיר רצועות מעל וסגול תני חדא חייב חטאת ותניא אידך

פטור אבל אסור ותניא אידך מותר לכתחילה קשיא אמנעל קשיא סגול אסגול מעל אמנעל לא קשיא הא דתני חייב חטאת בדאושכפי פטור אבל אסור בדרבנן מותר לכתחלה בדבני מחווא סגול אסגול לא קשיא הא דתני חייב חטאת בדטייני דקטרי אושכפי פטור אבל אסור בדחומרמה דקטרי אינהו מותר לכתחילה בסגול דנפקי ביה כי תרי כדרכי יהודה רב יהודה אחיה רב סלא חסידיא הוה ליה הווא ווגא דסגול וזמני דנפיק ביה איהו זימנין נפיק ביה יגוקיה אתא לקמיה דאביי א"ל כה"ג מאי א"ל חייב חטאת א"ל השתא פטור אבל אסור קא קשיא לי חייב חטאת קאמרת לי מאי טעמא א"ל משום דבחול נמי זימנין נפיקא ביה אנא זימנין נפיק ביה יגוקא א"ל אי הכי מותר לכתחילה רבי ירמיה הוה קאוויל בתריה דר' אבהו בכרמלית איפסי' (ה) רצועה דסגוליה אמר ליה מאי ניעבד לה א"ל שקול נמי לח דחוי למאכל בהמה וכרוך עליויה אביי ו' הוה קאי קמיה דרב יוסף איפסי' ליה רצועה אמר ליה מאי איעביד ליה א"ל שבקיה מאי שנא מדרבי ירמיה יהתם לא מינטר הכא מינטר והא מנא הוה דאי בעינא הפיכא ליה מימין לשמאל א"ל מדקמתרין רבי יוחנן אלימא דרבי יהודה יש"מ הלכה כרבי יהודה מאי היא ד' דתניא דסגול שנפקו שתי אוזני או שתי תרסיותיו או שניטל כל הכף שלו טהור אחת מאוזני או אחת מתרסיותיו י' או שניטל רוב הכף שלו טמא ר' יהודה אומר

נפסקה פנימית טמא החיצונה טהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן כמחלוקת לענין טומאה כך מחלוקת לענין שבת. אבל לא לחליצה ש"מ כל דהוא לא לקבל טומאה גס הוא כלי ליטל בשבת וכל שיצא מחוורת כלי לענין טומאה אף יצא מחוורת כלי לענין שבת ואינו ניטל ומשום הכי אצרכי רב יוסף למיפקיה דלא לטלטליה בשבת. והיכי מתרין דר' יוחנן אלימא דר' יהודה דקתי ר' יוחנן אבלי לא לחליצה והוי בה רבא אלימא דמאן קאמר ר' יוחנן אבל לא לחליצה אלימא דרבי יוסף בספיקא און אחת לא נפיק מחוורת כלי ואמר ר' יוחנן כי לא נפיק מחוורת כלי אלימא דרבנן לא לענין טומאה ולא לענין שבת. אשר לענין חליצה טומאה אינו כשר ולא כלי הוא. והא לחיבי הכל אם נפסקה האזן הפנימית כלי גמור הוא. ואי נפסקה החיצונה התירי אית למפלג ומיטור ליה פנימית. וזימנין בהדיא לענין חליצה דאי אפך לטולל של שמאל בימין וחלץ כשר. דתנן חליצה בשל שמאל בימין חליצה כשרה אלא כי קאמר ר' יוחנן אבל לא לחליצה חליצה דר' יוחנן אימור דאמרי' חליצה של שמאל בימין חליצתה כשרה ואלא אלימא דרבי יהודה ו' מדלענין טומאה לאו מנא הוה דהא אמר ר' יהודה נפסקה החיצונה טהור אלמא לאו מנא הוה לעולם אלימא וכן לחליצה והא קמשמע לן דכי אמרינן חליצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה היכא דלמילתיה

הרצועה ועולו עד שתסכס: אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף. צמור: שבקיה. צמקוס שפסל מרגלך ולא חטלנו צידך להנניעו: ומי' ש מר' ירמיה. דשרא ליה ר' אבהו לוועלו ע"י גמ': התם. כצמלית כגון צקעה לא הוה מינטר: והא מנא הוה. ואמאי אסור לנטלו והא עדיין מורט מנעל עליו: דאי בעינא הפיכא לשמאל. שהסגול יש לו שמי תרסיות והן של עור מקוס קציעות הרצועות אחת במחוך ואחת מצפנים לצין שני רגליס ענין שיש למנעלים שלנו וכשנפסק הפנימי ראוי הוה לתקנו ואע"ג שתיקונו ניכר וגנאי הוה מיהו לנד פנים לא מיתחו וכשנפסקה חיצונה אינו הגון שזב לתקנו והך דצאי חיצונה איפסיק משום הכי אסריה רב יוסף אפילו לנטלו ור"ל אצי והא אכתי מנא הוה דהפיכא ליה לרגל האחרת ומנאלת החיצונה פנימית: א"ל מודקא מתרין רבי יוחנן. למילתיה דר"י לקמן ומפרש לה: ש"מ חליצה כר"י. דאמר משנפסקה החיצונה לאו מנא הוה: אוניו. שכלפי גב הרגל שאוחז בה כשעולו: תרסיותיו. מקוס קציעות הרצועות: אפרה. שול"א בעל"ז שמתת פרסות הרגל: טהור. דמו לא מתקני ליה ור"י מתקני ליה חדש הוה וסתמא מיהא צביל ליה: (ג) טמא. לא שפיה. טומאה מעולו דאכתי מנא הוה ואפילו נפסקה החיצונה דאי צעי מפיק ליה מימין לשמאל ומנאלת חיצונה נעשית פנימית: ואמר עולא גרסי': אלימא דמאן. מהני תנאי א"ר יוחנן דמאי דסבירא ליה לענין טומאה ס"ל לענין טלטול שבת אבל לענין חליצה מודה לצר פלוגמיה: אימימא דרבנן. אשמעינן רבי יוחנן דכי היכי דלענין טומאה משוי ליה מנא לענין שבת נמי מנא הוה אצל לחליצה לאו מנא הוה ואינו כשר לחליצה והא אן מנן חלצה כסגול של שמאל צימין שהחליצה צרגל ימיני ואם נעל צו סגול שמאל וחלצה כשר ואי נפסקה חיצונה סגול של שמאל אמאי לא הוה כשר לחלצה ואילו ובעלמא סגול הוה משום דחי לפוכי ה"נ חוי להפוכי: אלא אלימא דר"י. אמרה ר' יוחנן למילתיה ולחשמעינן דחליצה מודה ר"י דמנא הוה כגון נפסקה חיצונה של שמאל וספוכי לימין וסולן וכדמנן של שמאל צימין חליצתה כשרה: אימור דאמרינן חליצה כשרה. היכא דלא נפסקו תרסיותיו: דלמילתיה. צרגל העשוי לו מנא הוה: הבא למילתיה לאו מנא הוה. דהא ר"י לענין טומאה ושבת לאו מנא משוי ליה: אימא וכן לחליצה. כדמפרש ואילו ואשמעינן דכי אמרינן חלצה כו' ואליצה דרבנן לא מנינן לאוקמייה

דהו תניא החולץ שמשאל בימין חליצתה כשרה הכא נמי כי משתי חיצונה למיהו פנימית כשר. דהא דרבנן במקומה נמי כלי הוא. ולא הוה צריך ר' יוחנן למימר ולא איצטרך אלא אלימא דרבי יהודה ומוקא מתרין ר' יוחנן אלימא דר' יהודה ש"מ הלכה כר' יהודה לענין שבת דאצי"ג דיכול להפוכה לחיצונה ולהשייה פנימה לא הויה מנא והני ב' אונים דאמר ת"ק דימפקין לאו הני אונים ששנו צדי סגול אלא ב' אונים מצד אחד. וסגול זה יש לו ר' אונים ב' מצד זה וב' מצד זה. ורבנן סברי [כיון] דלא מפסקין הני תורת רבנן אחר לא נפיק מחוורת כלי. ר' יהודה סבר מבר מפקס חיצונה בשל מוליכו חיל דספיקה על און חיצונה והיא שאוחזת אה כך הרגל אבל פנימית לאו סבא עליה האו דקתני שאם נפסק כל החף כולו עירין טמא הוה ואם נפסק רוב החף שלו טהור ודייקין מדקתני ופוסק רוב החף שלו לאו קתני שכל כולן אף קתני כל החף כולו חטאת והיא כף חטאת שאם נפסק עירין טמא הוה כפף של תרסיות קתני חטאת נפסק העקב לאון חוה סביב העקב והיא דקתני החף שלו שאם נפסק רובו טהור. והכף של סגול שהוא מן הסגול גופו אם ניטל רובו טהור. ומאון לאון חוה סביב העקב והיא דקתני החף שלו שאם נפסק רובו טהור.

מסכת כלאים
פרק ג' המשך משנה ז'
רבי מאיר אומר משום רבי ישימעאל, כל שלשה דלועין לבית סאה, לא יביאו זרע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החותף אפרתי אומר משום רבי ישימעאל, כל שלשה דלועין לבית פה, לא יביאו זרע לתוך בית פה.

עין משפט נר מצוה

ה א ב ג מ"ו פ"ו מהלכות כלאים
הלכה ד סנה לאוין סק טושיע
א"ס פ"י שם ספיק טו:
ד ד ה מ"ו פ"ו מהלכות כלאים
הלכה יג ו פכ"ד הלכה ד:
ז ו מ"ו פ"ד מהל' יוסף הלכה
ט ע סנה עשין כ טושיע
אה"ע פ"י קסט ספיק כג
צה"ס:

רבינו הנגאל

הוא רש"י שפירש שפירש להו
הסגול ברגלו האחרת ולשום
האזן החיצונה פנימית.
וקמתין ר' יוחנן אלימא דר'
יהודה דאמר עולא ואיתימא
רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן
כמחלוקת לטומאה כך
מחלוקת לענין שבת. אבל לא
לחליצה ש"מ כל דהוא לא
לקבל טומאה גס הוא כלי
ליטל בשבת וכל שיצא
מחוורת כלי לענין טומאה אף
יצא מחוורת כלי לענין שבת
ואינו ניטל ומשום הכי אצרכי
רב יוסף למיפקיה דלא לטלטליה
בשבת. והיכי מתרין דר' יוחנן
אלימא דר' יהודה דקתי ר' יוחנן
אבלי לא לחליצה והוי בה רבא
אלימא דמאן קאמר ר' יוחנן אבל
לא לחליצה אלימא דרבי יוסף
בספיקא און אחת לא נפיק
מחוורת כלי יוחנן כי לא נפיק
מחוורת כלי אלימא דרבנן לא
לענין טומאה ולא לענין שבת.
אשר לענין חליצה טומאה אינו
כשר ולא כלי הוא. והא לחיבי
הכל אם נפסקה האזן הפנימית
כלי גמור הוא. ואי נפסקה
החיצונה התירי אית למפלג
ומיטור ליה פנימית. וזימנין
בהדיא לענין חליצה דאי אפך
לטולל של שמאל בימין וחלץ
כשר. דתנן חליצה בשל שמאל
בימין חליצה כשרה אלא כי
קאמר ר' יוחנן אבל לא לחליצה
חליצה דר' יוחנן אימור דאמרי'
חליצה של שמאל בימין חליצתה
כשרה ואלא אלימא דרבי יהודה
ו' מדלענין טומאה לאו מנא הוה
דהא אמר ר' יהודה נפסקה החיצונה
טהור אלמא לאו מנא הוה לעולם
אלימא וכן לחליצה והא קמשמע
לן דכי אמרינן חליצה של שמאל
בשל ימין חליצתה כשרה היכא
דלמילתיה

